

© Козько В.М., Краснов М.І., Загороднева О.В., Ткаченко В.Г., 2010
УДК 371.384:616.9(477)

ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ І ТА ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ 2009 І 2010 РОКІВ

У квітні 2009 р. на базі кафедри інфекційних хвороб Харківського національного медичного університету та обласної клінічної інфекційної лікарні м. Харкова вперше в Україні проводилась Всеукраїнська олімпіада з інфекційних хвороб серед студентів 5-6 курсів вищих медичних навчальних закладів та медичних факультетів класичних університетів. Зазначений захід відбувся відповідно з Державною цільовою програмою на 2007-2010 рр. щодо роботи з обдарованою молоддю, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України за № 1016 від 08.08.2007 р., та наказом Міністерства освіти і науки України № 1188 від 23.12.2008 р. «Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади у 2009-2010 роках». Регламент та процедуру проведення олімпіади було розроблено у відповідності до Положення про Всеукраїнську студентську олімпіаду. Основною метою олімпіади вважається підвищення якості підготовки кваліфікованих фахівців і пошук обдарованої студентської молоді.

У відповідності до плану підготовки та проведення олімпіади оргкомітетом змагання у всі вищі навчальні медичні заклади та класичні університети з медичними факультетами України було надіслано інформаційний лист № 1 «Про проведення ІІ етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з інфекційних хвороб» з повідомленням про умови проведення та запрошенням до участі переможців першого етапу.

Після отримання анкет учасників олімпіади, оргкомітетом було надіслано інформаційний лист № 2 із зазначенням прізвища студентів, анкети яких отримані, інформації щодо програми проведення олімпіади та довідки щодо структури завдань, умов конкурсів і системи оцінювання, тощо. Наказом ректора ХНМУ професором д.мед.н. В.М. Лісовим, який очолив оргкомітет олімпіади, було затверджено склад оргкомітету, журі, мандатної та апеляційної комісії та положення про Всеукраїнську студентську олімпіаду зі спеціальності «Інфекційні хвороби». Його заступниками було призначено проректора з наукової роботи ХНМУ, професора д.мед.н. М'ясоєдова В.В. й завідувача кафедри інфекційних хвороб ХНМУ професора д.мед.н. Козька В.М.

Для перевірки робіт учасників олімпіади, аналізу підсумків їх виконання студентами було створено журі

за згодою, до складу якого ввійшли провідні спеціалісти України в галузі інфекційних хвороб, епідеміології та імунології з Київського НДІ епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського МОЗ України, Вінницького національного медичного університету, Луганського державного медичного університету, НМУ ім. О.О. Богомольця (м. Київ), Сумського державного університету, Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського, Української медичної стоматологічної академії (м. Полтава), Харківського національного медичного університету та Харківської академії післядипломної освіти. Головою журі було призначено завідувача кафедри інфекційних хвороб ХНМУ професора, д.мед.н., Козька В.М.

Олімпіада проводилась вперше як в Україні, так і в Харківському національному медичному університеті, а отже, фактично, практичного досвіду участі в олімпіаді з інфекційних хвороб у попередньому періоді у студентів не було. Колектив кафедри інфекційних хвороб ХНМУ розробив систему змагання у вигляді трьох турів, було складено завдання та встановлені критерії оцінки їх виконання.

З метою розв'язання спірних питань щодо конкурсних завдань та оцінки результатів опитування було створено апеляційну комісію, очолювану професором кафедри інфекційних хвороб Харківської академії післядипломної освіти Полукчи О.К.

Всеукраїнська студентська олімпіада з інфекційних хвороб складається з трьох турів. Для встановлення теоретичного рівня підготовки учасників олімпіади застосовувалося тестування. Завдання першого туру складені з 50 типових завдань «КРОК-2». Загальна кількість балів, яку можна було набрати за результатами першого туру – 50. Учаснику необхідно було відповісти на кожне із 50-ти питань і вибрати із запропонованих варіантів одну правильну, найбільш точну і повну відповідь, при цьому інші варіанти не обов'язково були неправильними, а отже вони могли бути неточно сформульовані або стосуватися подробиць, характеризуватися меншою повнотою та завершеністю. Для вирішення та оформлення відповідей на типові завдання І туру конкурсантам відводилося 55 хвилин.

У другому турі учасники олімпіади виконували письмову роботу з розв'язання практичних завдань, при цьо-

КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

му конкурсантам необхідно було продемонструвати певні вміння клінічного мислення, теоретичні і практичні знання лабораторної діагностики і диференційної діагностики, лікування інфекційних хвороб та їх ускладнень. Завдання другого туру включали п'ять клінічних задач з результатами лабораторних та інструментальних методів дослідження, в котрих необхідно було встановити діагноз, визначити синдроми захворювання, провести повну диференційну діагностику, призначити додаткові методи дослідження й уміти розпізнати невідкладні стани і з урахуванням ускладнень призначити відповідне лікування. Кожне завдання включало чотири запитання. Учасники олімпіади вивчали клінічні ситуації (5 задач) і відповідали на питання до кожної з них. Методика оцінювання другого туру: правильна відповідь на кожне питання + 5 балів (або 4, 3, 2, 1, 0 залежно від повноти відповіді). Максимальна кількість балів за одну задачу – до 20, усього до 100 балів за другий тур. Для відповіді на клінічні завдання другого туру відводилося 60 хвилин.

У третьому турі студенти безпосередньо клінічно обстежували хворих з інфекційними захворюваннями. Отже, виконання завдань третього туру переслідувало за мету демонстрацію конкурсантами практичних навичок та умінь курації хворого з інфекційною патологією з відповідним проведенням необхідної лабораторної і диференційної діагностики та призначенням лікування. Розподіл хворих між учасниками олімпіади проводився шляхом жеребкування.

Робота учасників олімпіади з хворим в палаті клініки інфекційних хвороб проводилась в присутності членів журі. Роботи оцінювали безпосередньо в присутності конкурсантів.

Після завершення огляду хворого конкурсант заповнював документацію (протокол дослідження), в якій встановлював діагноз, провідний синдром, проводив диференційну діагностику та складав план обстеження, отримував пакет матеріалів з результатами лабораторних та інструментальних досліджень тематичного хворого. Конкурсанту було необхідно дати інтерпретацію результатів лабораторно-інструментальних досліджень, призначити лікування. Для курації тематичного хворого відводилося 45 хвилин.

Оцінка виконання завдання третього туру проводилась за наступними критеріями:

n повнота, якість, інформативність зібраного анамнезу хвороби і життя, епідеміологічного анамнезу;

n якість, повнота, методологія об'єктивного обстеження хворого;

n оцінка володіння навичками клінічного огляду і опитування хворого;

n оцінка вміння постановки діагнозу, проведення диференційного діагнозу, знання лабораторної та інструментальної діагностики;

n розуміння поставленого клінічного завдання, спроможність і застосування клінічного мислення, аналізу, узагальнення;

n вміння призначити лікування, виписати рецепти, заповнити документацію;

n тривалість часу, який учасник олімпіади витратив на виконання завдання.

Залежно від висновків членів журі встановлювалась остаточна кількість балів за третій тур, за результатами якого можна було набрати 150 балів.

Участь в олімпіаді з дисципліни «Інфекційні хвороби» в 2009 р. взяли 17 студентів з 12 ВНЗ України (Дніпропетровська державна медична академія; Івано-Франківський національний медичний університет; Київський національний медичний університет ім. О.О. Богомольця; Кримський державний медичний університет; Луганський державний медичний університет; Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького; Сумський державний університет; Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського; Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава; Харківський національний медичний університет; Буковинський державний медичний університет; Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна). Студентів 6 курсу було 10, 5 курсу – 7. I місце посіла студентка 5 курсу Сумського державного університету Кваскова Т.М., яка набрала 278 балів з 300 максимально можливих. II місце посів студент 6 курсу Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького Кузьмак М.Р. (274 бали), III місце – студент 6 курсу Харківського національного медичного університету Васильєв В.П. (273 бали). Студент 5 курсу Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця Козел В.М. та студентка 6 курсу Дніпропетровської державної медичної академії Шумейко М.М. з рівною сумою балів (272) зайняли IV-V місця. VI місце зі сумою балів 264 посів Живогляд І.В., студент 6 курсу Луганського державного медичного університету, VII місце – Олійник А.О. (262 бали), студент Дніпропетровської державної медичної академії, VIII місце – Коренблюм С.М. (258 балів) із Буковинського державного медичного університету, IX місце – Юдченко О.О. (255 балів), представник Української медичної стоматологічної академії, м. Полтава, X місце – Чижевич О.О. (254 бала) із Івано-Франківського національного медичного університету.

Всі студенти отримали дипломи учасників олімпіади та пам'ятні сувеніри, а переможці – почесні грамоти та цінні подарунки від Харківського Національного ме-

КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

дичного університету (ХНМУ). Враховуючи високий рівень виконання частиною студентів окремих завдань, які при цьому за сумою балів не увійшли в число переможців, журі відзначило відповідних студентів як кращих в окремих номінаціях. Ці учасники олімпіади одержали заохочувальні дипломи та призи.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України за № 1052 від 20.11.2009 р. «Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади 2009/2010 навчального року» в 2010 році олімпіада з інфекційних хвороб відбулася 28-30 квітня в Харківському національному медичному університеті.

В 2009 і 2010 роках до участі в роботі олімпіади були запрошені представники адміністрації ХНМУ, провідні спеціалісти в галузі інфекційних хвороб із Київського національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, Сумського державного університету, Української медичної стоматологічної академії, Харківської медичної академії післядипломної освіти, Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, адміністрації Харківського національного медичного університету та обласної клінічної інфекційної лікарні м. Харкова.

У 2010 році в олімпіаді прийняли участь 20 студентів з 12 ВНЗ України (Запорізький державний медичний університет, Дніпропетровська державна медична академія, Івано-Франківський національний медичний університет, Київський національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, Вінницький національний медичний університет, Луганський державний медичний університет, Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького, Сумський державний університет, Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського, Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава), Харківський національний медичний університет, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. Серед учасників-конкурсантів було 15 студентів VI курсу і 5 студентів V курсу.

В проміжках між змаганнями для учасників олімпіади були організовані різноманітні культурно-освітні заходи: лекції, знайомство з ХНМУ, кафедрою інфекційних хвороб. Зважаючи на те, що Україна займає одне з перших місць за темпами розповсюдження ВІЛ/СНІДу, але відстає від інших країн в кількості охоплених лікуванням інфікованих і хворих, колективом кафедри інфекційних хвороб ХНМУ було організовано і проведено інформаційну лекцію на тему «ВААРТ як протівірусне лікування ВІЛ-інфекції», у котрій було представлено матеріали як вітчизняних, так й іноземних фахівців з окресленої проблеми. Актуальні питання щодо ефективності різноманітних етіотропних препаратів активно обговорювалися зі студентами під час диспуту. В ціло-

му лекція мала позитивний відгук, викликавши серед студентів достатньо високу зацікавленість.

У рамках культурної програми студентам було продемонстровано матеріали з історії кафедр ХНМУ та біографічні довідки про видатних вітчизняних вчених, які працювали в університеті. Студенти відвідали народний музей історії ХНМУ та анатомічний музей ім. В.П. Воробйова, під час екскурсії ознайомились з історією м. Харкова.

У 2010 р. перше місце у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни «Інфекційні хвороби» посіла студентка VI курсу ХНМУ Зоц Я.В., яка набрала 277 балів (з 300 максимально можливих); друге місце – студент VI курсу Дніпропетровської державної медичної академії Олійник А.О. (252 бали), третє – поділили студентка VI курсу медичного інституту Сумського державного університету Кваскова Т.М. та студент VI курсу Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця Козел В.М. (по 242 бали кожний). Причому останнім конкурсантам, набравши однакову кількість балів, було дано додаткове завдання, але члени журі після його виконання, враховуючи правильні й змістовні відповіді обох конкурсантів, остаточно вирішили поділити третє місце між ними. Четверте місце посів студент 6 курсу Харківського національного медичного університету Кравець О.А. (224 бали). П'яте місце зайняла студентка 6 курсу Вінницького національного медичного університету Подопригора К.Ю. з сумою 217 балів, шосте місце – студент 6 курсу Запорізького державного медичного університету Задирака Д.А. (216 балів), восьме та дев'яте місце, набравши по 215 балів, поділили студенти Жукова Н.В., і Сукач М.М., відповідно представниці Дніпропетровської державної медичної академії та Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця. Десяте та одинадцяте місця посіли Зубко Л.Ю. із Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького і Касім М.В. із Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

У 2010 році вперше було започатковано змагання команд ВНЗ. Перше місце у командному заліку отримала команда Харківського національного медичного університету, друге місце – команда Дніпропетровської державної медичної академії, III місце – Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, IV – медичного інституту Сумського державного університету, V – Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

Всі студенти отримали сертифікати учасників олімпіади, пам'ятні сувеніри, а переможці – почесні грамоти та цінні подарунки від ХНМУ – флеш карти, фотографії, блокноти, сувенірні ручки та художні книги про історію м. Харкова в період гітлерівської окупації та після визволення, які подарували депутати Харківської міської ради.

КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

Враховуючи високий рівень виконання частиною студентів окремих завдань, які при цьому за сумою балів не увійшли в число переможців, журі відзначило таких студентів як кращих у окремих номінаціях. В 2010 році диплом «За краще вирішення завдань I етапу» отримала студентка 5 курсу Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна Касім М.В., диплом «За краще вирішення завдання II етапу» – студентка 6 курсу Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького Зубко Л.Ю. Студентки 6 курсу Подпригора К.Ю. і Кашуба Н.Ю., представники відповідно Вінницького національного медичного університету і Української медичної стоматологічної академії (м. Полтава) отримали дипломи «Кращий клініцист». Від складу журі заохочувальним дипломом «За кращу відповідь у присутності журі» була нагороджена студентка 6 курсу Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського Бідованець О.Ю.

При аналізі результатів виконання теоретичних тестових завдань було встановлено, що в основному студенти вірно відповідали на питання і показали достатні знання з інфекційних хвороб. Найвищий відсоток правильних відповідей на теоретичні питання першого туру склав 96 %, найнижчий – 38 %. Більшість студентів вірно відповіли на понад 58-70 % запитань.

Слід відзначити, що при виконанні завдань другого туру більшість студентів показали глибокі знання з інфекційних хвороб: повно і правильно відповіли на питання, грамотно аргументували свої відповіді, володіли питаннями нозологічної та диференційної діагностики інфекційних захворювань (вірусних гепатитів, СНІДу, малярії, пандемічного грипу H1N1, герпетичного менінгоенцефаліту). Результати вирішення завдань другого туру: найкращий результат – 94 % вірних відповідей, найнижчий – 12 %, переважна більшість студентів відповіла на 50-55 % запитань.

Треба відзначити, що запропонована форма проведення олімпіади, коли студенти мали можливість продемонструвати свої клінічні здібності при обстеженні пацієнта, була сприйнята студентами позитивно. Під час дружнього спілкування у перервах між змаганнями учасники олімпіади дали високу оцінку щодо можливості випробувати свої сили і здібності як практикуючого лікаря, позитивно відгукнулися про надану безпосередньо їм можливість побачити хворих з різними інфекційними захворюваннями (вірусні гепатити, мононуклеоз, ангіни, ГКІ, ВІЛ-інфекція, нейроінфекції, малярія та ГРВІ, тощо).

Оцінка практичних навичок клінічного обстеження хворих показала високий рівень деонтологічної підготовки у всіх учасників олімпіади, але інколи недостатньо ґрунтовні вміння проведення огляду за окремими системами органів, синтетичного аналізу отриманих анамнестичних і об'єктивних даних, постановки і об-

ґрунтування діагнозу і диференційного діагнозу, знань протоколів дослідження і лікування інфекційних хворих. Студенти, які показали високий рівень практичних навичок, були нагороджені заохочувальними дипломами та спеціальними призами.

При проведенні III туру олімпіади найкращий результат склав 90 %, а найнижчий – 33 %. Переважна більшість студентів набрали більше 67-73 % від максимально можливого результату.

При аналізі типових помилок конкурсантів встановлено, що останні недостатньо ознайомлені з питаннями діагностики і етіотропної терапії ВІЛ-інфекції, СНІД-асоційованих опортуністичних інфекцій, а також з аспектами сучасної терапії вірусних гепатитів, діагностики і лікування невідкладних станів при інфекційних захворюваннях. Аналіз відповідей на питання з області клінічної фармакології показав, що деякі студенти медичних ВНЗ недостатньо орієнтуються в сучасних противірусних, антибактерійних і антипаразитарних препаратах.

Оргкомітет олімпіади з інфекційних хвороб констатує, що вдруге проведена в Україні олімпіада викликала значну зацікавленість серед студентів та викладачів медичних ВНЗ. Це підтверджується кількістю учасників олімпіади і кількістю ВНЗ, які приймали в ній участь.

З метою удосконалення якості практичної та теоретичної підготовки студентів оргкомітет олімпіади запропонував МОН України здійснити наступні заходи:

- розширити об'єм лекційного та практичного матеріалу, що стосується таких теоретичних питань: лікування та діагностика ВІЛ-інфекції, СНІД-асоційованих опортуністичних інфекцій, вірусних гепатитів з урахуванням сучасних методів противірусної терапії, діагностики та лікування невідкладних станів;

- збільшити кількість годин практичних занять для викладання паразитозів.

Оргкомітет Всеукраїнської олімпіади з інфекційних хвороб щиро дякує всім членам журі, професорам К.І. Бодні, Г.М. Дубинській, І.П. Колесниковій, І.В. Лоскутовій, О.К. Полукчи, М.Д. Чемичу, докторам медичних наук О.А. Голубовській, А.В. Шкурбі, доцентам О.В. Волобуєвій, Т.І. Лядовій, асистенту І.В. Шевченко, головному лікарю ОКІЛ М.А. Колодію і колективам кафедр інфекційних хвороб ХНМУ та всіх ВНЗ, які брали активну участь у проведенні олімпіади, підготовці студентів-конкурсантів.

*Голова журі II Всеукраїнської олімпіади з інфекційних хвороб, завідувач кафедри інфекційних хвороб ХНМУ,
проф. Козько В.М.,
відповідальний секретар, доц. Краснов М.І.,
ас. Загороднєва О.В., ас. Ткаченко В.Г.*

Отримано 28.11.2010 р.